

ECP-EPN positief over Digitale Agenda.nl

ICT inzetten voor economische groei

ECP-EPN is verheugd dat het kabinet in zijn beleidsnotitie Digitale Agenda.nl focust op versterking van concurrentievermogen en de economie.

Die sluit met deze invalshoek nauw aan op de doelstellingen van Eurocommissaris Neelie Kroes in haar Europese Digital Agenda.

Op 17 mei jl. zond minister Maxime Verhagen van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) de notitie aan de Tweede Kamer. Naar de mening van ECP-EPN staan daarin een groot aantal toe te juichen concrete acties, zoals beter gebruik van open standaarden, het bevorderen van ICT vaardigheden en het beschikbaar stellen van overheidsdata.

Al onderschrijft ECP-EPN de visies en voornemens in de notitie, het platform meent dat voor succes de implementatie nu cruciaal is. Positief is in dit verband dat bij de aangekondigde acties een doorlooptijd is aangegeven. Grote ICT-trajecten ontsproten vaak wat tijdsduur (en budget) betreft. Daarvoor dient ook meer aandacht te worden geschonken aan het vertrouwen bij de burger in elektronische dienstverlening. Gebrek daaraan is een belangrijk struikelblok. Dit bleek bijvoorbeeld in de discussie over de invoering van het Elektronisch patiëntendossier waarin het waarborgen van de *privacy* van de burger centraal stond. Verder dringt ECP-EPN erop aan dat in het Topsectorenbeleid de toepassing van ICT een wezenlijke rol krijgt.

In dit nummer

- P 2 Jaarboek ICT en Samenleving
- P 2 Verknopen netwerken risico
- P 3 Frank Heemskerk nieuwe voorzitter ECP-EPN
- P 3 Eindrapportage Taskforce eSkills Nederland
- P 4 Des Indes-Debat over iStrategy Rijk
- P 5 Enquête CentERdata naar privacy en internetdiensten
- P 5 ECP-EPN draagt bij aan studie WRR iOverheid
- P 6 Onderzoek naar online handel
- P 6 Symposium cloud en trust
- P 7 Nederlands Internet Governance Forum
- P 7 Suske en Wiske Special over mediawijsheid
- P 8 Deelnemersoverzicht
- P 8 Jaarcongres ECP-EPN 2011

Minister Verhagen (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) lichtte op 17 mei jl. de Digitale Agenda.nl, die hij eerder die dag aan de Tweede Kamer zond, toe tijdens een conferentie in de Fokker Terminal in Den Haag: "Nederland vergriest en moet concurreren in een open wereldeconomie. De Digitale Agenda.nl geeft aan hoe ICT slim kan worden ingezet voor groei en behoud van welvaart. Een van de acties is samen met ondernemers en onderzoekers het versterken van de topsectoren in onze economie, onder meer de hightech en tuinbouw. ICT loopt als een rode draad door deze negen sectoren heen en helpt daar de groei en innovatie te versnellen."

foto: Tycho Müller

Actielijnen

De Digitale Agenda.nl kent vier actielijnen. De eerste heeft als doel ondernemers ruimte te geven slimmer te werken. Hieronder vallen onder meer de toezeggingen om de regeldruk te verminderen (via het Elektronisch ondernemersdossier), het recht voor ondernemers op elektronisch zakendoen met de overheid en het stimuleren van innovatie door het beschikbaar stellen van open overheidsdata.

Actielijn 2 richt zich op een snelle en open infrastructuur met specifieke aandacht voor de buitengebieden. EL&I wil investeringszekerheid scheppen en stimuleert open internet en concurrentie maar laat de uitrol van breedband over aan de markt.

De derde actielijn beoogt het vertrouwen in ICT-toepassingen te vergroten. De aanbieders worden in het nieuwe beleid aangesproken op veilige ICT, en aangekondigd wordt het aanpakken van *botnets*, samen met bedrijven. De vierde actielijn onderstreept de noodzaak van innovatie door meer vaardige mensen op de arbeidsmarkt en een goede ICT-onderzoekinfrastructuur. ECP-EPN onderschrijft het belang van een geïntegreerde en voortvarende aanpak van het tekort aan digitale vaardigheden op alle niveaus in de beroepsbevolking.

In het najaar volgt de Digitale Implementatie Agenda waarin het Kabinet aangeeft hoe de in de Digitale Agenda.nl aangekondigde beleidslijnen worden uitgewerkt en de aangekondigde acties (zoals elektronisch zakendoen met de overheid en het nieuwe

Vervolg op pagina 2

opendatabeleid) concreet worden vormgegeven. Deze agenda's liggen in het verlengde van de Europese Digital Agenda van Eurocommissaris Kroes. Volgens haar is Nederland het eerste land in Europa met een eigen digitale agenda en daarmee koploper in de Europese Unie. Minister Verhagen lichtte op 17 mei jl. zijn plannen, die hij eerder die dag aan de Tweede Kamer zond, toe tijdens de conferentie Digitale Agenda.nl in de Fokker Terminal in Den Haag. Deze bijeenkomst kende verschillende paralleltracks waarin de actielijnen van de Digitale Agenda.nl werden besproken. Centraal stond onder welke voorwaarden digitale toepassingen versneld tot wasdom kunnen komen en innovatie wordt bevorderd. ECP-EPN verzorgde de invulling van de track 'Veiligheid & Vertrouwen' en organiseerde in samenwerking met het CIO Platform de track 'Kennis die werkt'.

Verknopen netwerken risico

De overheid zet ICT breed in: denk aan het biometrische paspoort, de Verwijsindex Risicjongeren, het Elektronisch patiëntendossier, nationale en internationale gegevensuitwisseling tussen organisaties enzovoort. Dit heeft ervoor gezorgd dat die niet langer alleen als een 'eOverheid' (gericht op dienstverlening en gebruikmakend van techniek) kan worden gekarakteriseerd. Er is een 'iOverheid' ontstaan, gekenmerkt door informatiestromen en -netwerken. Zowel politiek als bestuur denken nu nog te veel in techniek en niet in termen van de gegevensstromen die door het verknopen van netwerken en ontelbare ICT-initiatieven cruciaal zijn geworden. De overheid moet daarom meer verantwoordelijkheid nemen op ICT-gebied.

Dit stelt de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) in zijn rapport *iOverheid*, waarvan het eerste exemplaar op 15 maart jl. werd overhandigd aan minister Piet Hein Donner van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

ECP-EPN deelt de constatering van de WRR. Vorig jaar verrichtte het platform in samenwerking met onderzoeksbureau CentERdata en de WRR voor de studie een enquête naar biometrie en *privacy* van de burger. Daarin werd vastgesteld dat Nederlanders in hoge mate vertrouwen hebben in de wijze waarop de Nederlandse overheid gebruikmaakt van ICT en omgaat met informatie. Zo krijgt de overheid (opsporing, Belastingdienst) van respondenten aanzienlijk meer ruimte om gegevens te gebruiken dan het bedrijfsleven. Meer dan 60 procent is voor digitale registratie in het algemeen, en digitale registratie in de gezondheidszorg kan op instemming van bijna 80 procent van de respondenten rekenen. Slechts 10 procent van de respondenten geeft in het onderzoek van ECP-EPN expliciet aan tegen digitale registratie te zijn.

De transparante samenleving

Privacy is steeds een belangrijk thema geweest in het publieke debat over de invloed van ICT op de samenleving en in het wetenschappelijk onderzoek daarnaar. De belangstelling ervoor neemt de laatste jaren weer sterk toe en daar is alle reden toe. In de openbare ruimte worden veel van onze gedragingen, bewegingen en kenmerken – meestal ongemerkt – waargenomen, onder meer dankzij RFID-chips in onze toegangspassen of GPS in onze mobiele telefoons, en geregistreerd door intelligente camerasystemen, sensoren, enzovoort.

Ook dragen gebruikers van sociale media onbekommerd bij aan die toenemende transparantie. De meest uiteenlopende privéactiviteiten worden op internet, een semi-intieme publieke ruimte, gepubliceerd.

De maatschappelijke gang van zaken rond *privacy* blijkt sinds de opkomst van het web en de verdere toepassing van ICT sterk van karakter te veranderen. Waar mensen bezwaren tegen hebben is het verlies van regie over hun *privacy*. In de digitale openbare omgeving heeft men daar steeds minder controle over, wat zich vertaalt in een groeiend onbehagen en soms verzet tegen deze ontwikkelingen.

Verkenning

Dat is de boodschap in het 'Jaarboek ICT en Samenleving 2011. De transparante samenleving'. Aspecten van *privacy* worden hierin aan nader onderzoek onderworpen door een reeks auteurs uit de wetenschappelijke wereld.

De beschouwingen beginnen met een verkenning en herijking van het begrip *privacy*. Vervolgens wordt de praktijk rond *privacy* in beeld gebracht, met als slot een schets van mogelijke nieuwe en toekomstbestendige benaderingen daarvan.

Het eerste exemplaar van het Jaarboek ICT en Samenleving 2011 (onder redactie van Valerie Frissen, Linda Kool en Marc van Lieshout) werd op 20 juni jl. tijdens een sessie van iPoort in Perscentrum Nieuwspoord aangeboden aan Sophie in 't Veld, lid van het Europees Parlement.

Het boek is een uitgave van TNO, ECP-EPN en Media Update, en wordt mede mogelijk gemaakt door het programma Digivaardig & Digibewust.

Nieuwe voorzitter ECP-EPN Frank Heemskerk:

“Vraagstukken oplossen met ‘slimme’ ICT”

‘Slimme’ informatie- en communicatietechnologie kan een aanzienlijke bijdrage leveren aan het oplossen van veel maatschappelijke problemen. Dit stelt Frank Heemskerk, de nieuwe voorzitter van ECP-EPN vanaf 1 januari jl.

Heemskerk was staatssecretaris van Economische Zaken in het Kabinet-Balkenende IV en is lid van de Raad van Bestuur van Royal Haskoning, waar hij onder meer ICT in portefeuille heeft. Ook als bewindspersoon toonde hij affiniteit met informatie- en communicatie-technologie. Frank Heemskerk over de waarde van ICT voor de maatschappij.

“Nederland wacht de komende jaren een aantal flinke uitdagingen, evenals de rest van de westerse samenlevingen overigens. Ik denk aan de relatief verzwakte concurrentiepositie van Europa en van de Verenigde Staten ten opzichte van de snelgroeiende economieën in met name Azië en Latijns-Amerika.

Vacatures

Feit is ook dat de gezondheidszorg steeds duurder wordt. De medische wetenschap komt met nieuwe en daardoor dure medicijnen en apparatuur, en innovatieve behandelmethoden. De ‘vergrijzing’ leidt de komende jaren tot een groot tekort aan personeel in de zorgsector. De Gezondheidsraad zegt dat het gaat om honderdduizenden vacatures die niet kunnen worden vervuld.

Een ander probleem is de files. Die nemen in het Westen extreme vormen aan en inmiddels zelfs ook in de grote steden van

de nieuwe economische centra, bij een bezoek aan metropolen in China bijvoorbeeld zie ik dat met eigen ogen. Dat gestremde woon-werkverkeer kost productiviteit en is voor het bedrijfsleven een kostenpost van miljarden. Dit moeten we aanpakken met slimme verkeersgeleidingssystemen en flexibeler werken in tijd, mogelijk door ICT.

Groei

Ik ben ervan overtuigd dat we met ‘slimme’ ICT in ieder geval een deel van deze problemen kunnen oplossen. Realiseer economische groei door ICT toe te passen. In de Digital Agenda van eurocommissaris Neelie Kroes is uiterekend dat vijftig procent van de toename van onze productiviteitsgroei daarop is terug te voeren. In de zorg gaan mensen efficiënter werken door nieuwe technologieën, voorspelt het Centraal Bureau voor de Statistiek. Door bijvoorbeeld apparatuur om patiënten op afstand te monitoren, en sensoren die problemen signaleren en dan verpleegkundigen waarschuwen. Duurzame energie kan alleen worden verkregen via ‘smart grids’ waarin ICT een sleutelrol speelt. In de notitie ‘Van beschikbaarheid naar toepassing’ geeft ECP-EPN aanbevelingen hoe ICT versneld in te zetten in zulke vraagstukken.

Voor snellere toepassing moeten er wel

meer technische voorschriften komen om de digitale samenwerking in ketens en gegevensuitwisseling te verbeteren. Standaardisatie is echt een absolute voorwaarde voor goede elektronische dienstverlening. Vergeet niet dat nieuwe diensten niet van de grond komen als de privacy onvoldoende wordt beschermd, denk aan de discussie over het Elektronisch patiëntendossier. En onlangs concludeerde de TaskForce eSkills die bij ECP-EPN was ondergebracht, dat er een groot tekort aan gekwalificeerde IT’ers dreigt te ontstaan. Ook dat moeten we voorkomen, door fors te investeren in opleidingen.

ECP-EPN, als neutraal platform met alle stakeholders, kan een waardevolle rol spelen bij het versnellen van de toepassing van ICT voor nieuwe maatschappelijke diensten en voor versterking van onze economie. Daarom zet ik me er als voorzitter van harte voor in”.

Frank Heemskerk (Haarlem, 1969) was staatssecretaris van Economische Zaken en minister voor Buitenlandse handel in het Kabinet-Balkenende IV. Van januari 2003 tot en met november 2006 was hij lid van de fractie van de Partij van de Arbeid in de Tweede Kamer, met onder meer economische zaken in portefeuille. Hij studeerde economie aan de Universiteit van Amsterdam en was vervolgens werkzaam voor ABN AMRO. Per 1 januari 2011 is Frank Heemskerk toetreden tot de Raad van Bestuur van advies- en ingenieursbureau Royal Haskoning waar hij onder meer verantwoordelijk is voor ICT.

Des Indes-Debat over iStrategy Rijk

Informatiebeveiliging, outsourcing, vermindering datacenters, cloud strategy, intranet voor de rijksoverheid, standaardwerkplekken. Dit zijn slechts enkele van de onderwerpen die opgenomen zijn in de iStrategy van het Rijk die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opstelt. Op 11 april jl. had in Hotel Des Indes in Den Haag over het concept van deze beleidsnotitie een door ECP-EPN georganiseerd debat plaats.

Maarten Hillenaar, CIO van het Rijk en opsteller van de strategie, bood een twintigtal deelnemers uit het netwerk van ECP-EPN de gelegenheid kennis te nemen van de conceptversie van de

iStrategy en hun commentaar erop te leveren. Daarmee had de discussie, onder voorzitterschap van Hans Nieuwenhuis (*fellow* van ECP-EPN), voor BZK mede een klankbordfunctie. Eveneens waren

Annemarie Jorritsma, burgemeester Almere en voorzitter VNG

foto: -Jos van Leeuwen

te gast de CIO's van de ministeries van Veiligheid en Justitie en van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, resp. de heren Bob Papenhuijzen en Tjeerd Veenstra.

Over *outsourcing* waren de CIO's stellig: die is nodig maar voldoende expertise moet 'in huis' blijven om de continuïteit van de overheidsprocessen te garanderen. Nog voor het zomerreces wordt

Tekort ICT'ers bedreiging innovatie

Nederland krijgt komende jaren te maken met een groot tekort aan geschoolde ICT-beroepsbeoefenaren.

Afhankelijk van de economische ontwikkeling gaat het om tussen de 25.000 en 40.000 professionals in 2015.

Dit concludeert de TaskForce e-Skills Nederland in haar eindrapport, dat op 27 april jl. werd overhandigd aan dr Nicole Kroon, Directeur ICT en Toepassingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

De voornaamste oorzaak is volgens de TaskForce een veel te kleine instroom bij ICT-gerelateerde opleidingen. Dit komt onder meer door het imago van ICT: 'technisch' en 'voor *nerds*'. "De instroom naar ICT-vakken is in Nederland relatief laag, terwijl de toepassing van ICT overal in de samenleving toeneemt. Door te weinig kennis over de ICT-toepassingen die in grote projecten kunnen worden gebruikt, lopen die vaak mis", zegt TaskForce-voorzitter Peter Hagedoorn.

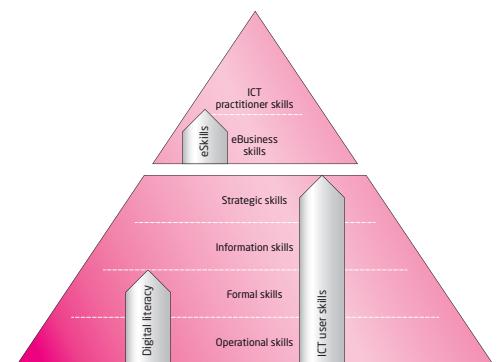
Andere conclusies zijn dat deze tekorten zich gaan voordoen bij zowel de ICT-industrie, als in het overige bedrijfsleven en bij de overheid. Ook is er veel vraag naar hoogopgeleide mensen die ICT bedrijfsmatig kunnen toepassen of in maatschappelijk georiënteerde vraagstukken (bijvoorbeeld in duurzaamheidsbeleid), terwijl de meeste afstudeerders een middelbare en technisch

georiënteerde opleiding hebben genoten. Verder besteedt Nederland relatief veel aandacht aan de 'onderkant' van ICT-gerelateerde vaardigheden (het opleiden van achterstandsgroepen). Ook op de 'bovenkant' richten zich inmiddels verschillende initiatieven maar deze lossen op de korte termijn het probleem niet op.

Topsectoren

Het tekort vormt een groot risico voor het innovatief vermogen van Nederland, onder andere in de onlangs benoemde economische topsectoren. De TaskForce e-Skills Nederland heeft daarom aangedrongen op een e-skillsbeleid waarbij bestaande initiatieven worden versterkt. Als aanvulling daarop dient vooral het e-skillsprobleem in deze negen sectoren aandacht te krijgen zodat in die gebieden in 2015 geen achterstanden meer zijn. Ook zou een Adviesraad voor e-skills moeten worden ingericht die de strategische afstemming tussen de verschillende e-skillsinitiatieven in goede banen leidt. De TaskForce was opgericht in december 2009 op initiatief van het toenmalige ministerie van Economische Zaken met de

opdracht de gesignaleerde tekorten aan goed geschoolde ICT-beroepsbeoefenaren in kaart te brengen en te adviseren over de aanpak van dit probleem. ECP-EPN voerde het secretariaat. Verschillende aanbevelingen uit het eindrapport van de TaskForce, die onlangs haar activiteiten heeft beëindigd, zijn opgenomen in de Digitale Agenda.nl van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. ❄

ICT-vaardighedenpiramide, opgesteld door ECP-EPN op basis van onderzoek van de Universiteit Twente en het European eSkills Forum.

Onder digital literacy worden digitale basisvaardigheden verstaan (zoals browsen). ICT user skills zijn vaardigheden die elke werknemer nodig heeft om zijn werk te kunnen doen. eBusiness skills betreft het hogere kader dat het verband moet leggen tussen het toepassen van innovatieve ICT en de bedrijfsstrategie en ICT-professionals (ICT practitioner skills).

de definitieve nota naar de Tweede Kamer gestuurd.

Eerder dit jaar had in Des Indes een discussiebijeenkomst plaats over de digitalisering van de overheidsdienstverlening en de *impact* van de alom aanwezige ICT in de publieke ruimte. Als gasten waren uitgenodigd mevrouw Annemarie Jorritsma (burgemeester Almere en voorzitter VNG) en hoogleraar prof. dr Frans Brom (hoofd Technology assessment Rathenau Instituut).

foto: Jos van Leeuwen

Het borgen van *privacy* is de hoofdvoorwaarde voor het slagen van nieuwe digitale diensten zoals de 'slimme' energiemeter en OV-chipkaart, stelden de aanwezigen. Gegeven de complexiteit van dergelijke trajecten en daarmee de vaak lange duur ervan moet in een vroeg stadium worden begonnen met het maken van plannen. Transparantie en discussie over voor- en nadelen zal de ingebruikname vergemakkelijken.

Stelling

Op 31 mei jl. had onder voorzitterschap van prof. dr Gerard van Oortmerssen (hoogleraar Universiteit van Tilburg) een Des Indes-Debat plaats over wetenschappelijk onderzoek en ICT waar te gast was prof. dr Robbert Dijkgraaf, president van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en universiteitshoogleraar Mathematische fysica aan de Universiteit van Amsterdam. Dijkgraaf onderschreef de stelling van hoogleraar dr Peter Apers van de Universiteit Twente

foto: Jos van Leeuwen

dat ICT vooral wordt gezien als een *enabling technology* en dat het belang van wetenschappelijk onderzoek naar ICT zelf als technologie onvoldoende wordt onderkend. "Het is de vloek van ICT, die is overal en daardoor vaak slecht zichtbaar. Positief is dat de politiek de maatschappelijke vraag benadrukt maar het kost tijd voordat fundamenteel onderzoek resultaten oplevert en onderzoekers moeten die ruimte krijgen", stelde de KNAW-president. *

Gebruikers willen veilige internetdiensten

Winkelen via internet, internetbankieren, en online diensten zoals online-e-mail en Facebook en Hyves moeten veiliger vinden de gebruikers. Meer dan 40% van de Nederlanders zegt terughoudend te zijn met het delen van gegevens via internet en het gebruik van elektronische diensten door de publiciteit rond het elektronisch patiëntdossier, de OV-chipkaart en berichten over hacken.

Dit blijkt uit een enquête gehouden door onderzoeksbureau CentERdata in Tilburg in samenwerking met ECP-EPN onder een representatieve steekproef van ruim 2500 Nederlanders. De feitelijke ervaringen met onregelmatigheden zijn lager (4% bij internetbankieren, winkelen op internet en 13% bij gebruik van online diensten). Volgens ECP-EPN hebben fraude en dergelijke zeker een nadelige invloed op het vertrouwen in de diensten. Internetbankieren doet 84% van de respondenten. Van hen vindt 4% dat bankieren over internet veiliger moet. Bij 4% van hen is een of meer keren van een rekening ten onrechte geld afgeboekt en een vergelijkbaar percentage heeft meegemaakt dat de bank hun rekening blokkeerde omdat onbekenden probeerden toegang te krijgen.

Aankopen

Zo'n driekwart van de geënquêteerden doet aankopen via *webshops*, maar 7% van hen vindt dat wel onveilig. Een vijfde denkt vaker online te bestellen wanneer aankopen doen over

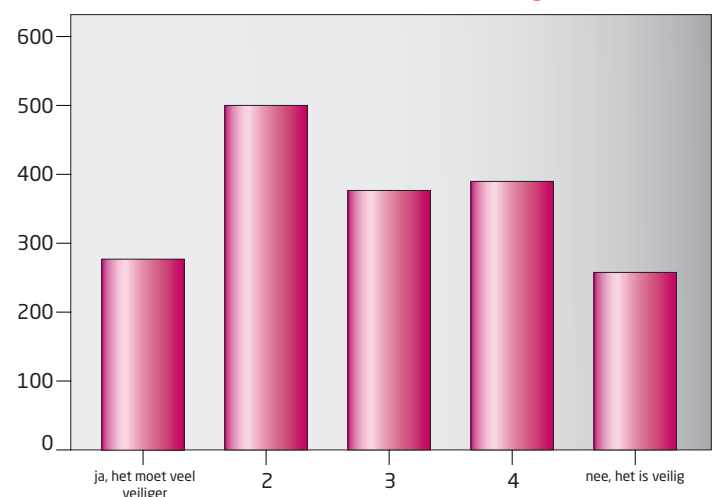
internet veiliger zou zijn. Het aantal respondenten dat werkelijk ervaring heeft met problemen bij online winkelen (zoals het onterecht afschrijven van geld, het niet leveren van de bestelling) is minder dan 4%.

Sociale netwerken

Uit de enquête blijkt dat 14% van de respondenten in het geheel geen gebruik maakt van diensten op internet als sociale netwerken, online bijhouden van uitgaven, bewerken en opslaan van teksten, foto's en filmpjes en e-mail. Van degenen die deze wel gebruiken heeft 13% wel eens te maken gehad met verlies aan gegevens door technisch falen. Bijna tweederde van de gebruikers van deze dienstverlening vindt dat de veiligheid ervan moet worden vergroot.

Bijna de helft van de respondenten is terughoudend met het delen van gegevens op internet door berichtgeving over hacken. Door de negatieve berichtgeving rond onder meer de OV-chipkaart en het Electronisch patiëntendossier (EPD) zegt 41% huiverig voor elektronische diensten te zijn. *

Vindt u dat bankieren via internet veiliger moet?

Online MKB meer succesvol

Ondernemers in het midden- en kleinbedrijf in Nederland die online actief zijn boeken meer succes dan collega's die dat niet zijn. MKB-ers behoren internationaal gezien echter niet tot de koplopers wat het gebruik van internet, in bijzonder de online handel, betreft.

Dit stelt de Boston Consulting Group in het rapport 'Interned: hoe internet de Nederlandse economie verandert' dat is opgesteld in opdracht van Google Nederland en op 20 april jl. in Perscentrum Nieuwspoord in Den Haag werd gepubliceerd.

Uit het rapport blijkt verder dat MKB-ers die actief online waren tussen 2007 en 2009 zo'n 3% omzetgroei meemaakten en MKB-ers die niet online waren een daling van 0,3%. Ook de *casestudies* uit het rapport laten dit zien: internet zorgde voor aanzienlijke vergroting van omzet en klantenkring bij bijvoorbeeld een bloemist, een bakker en een online psycholoog.

Nederlandse consumenten zijn bijzonder actieve gebruikers en de internetinfrastructuur in Nederland behoort tot de beste ter wereld. Tegelijk blijven de bestedingen van Nederlandse consumenten op het internet achter bij andere landen. Het BCG-rapport geeft wel aan dat in de komende jaren een groei van meer dan 8% wordt verwacht voor de online *retail*.

Het rapport werd aangeboden aan drs Wijnand Jongen, directeur van Thuiswinkel.org, waarnemend MKB-voorzitter Michaël van Straalen en dr Alexander Rinnooy Kan, lid van de Raad van Advies van ECP-EPN. Rinnooy Kan wees erop dat het met ICT en

internet voor een bedrijf mogelijk is één totaal geïntegreerd *business process* in te richten, waarin onder meer orderinname, voorraadadministratie, facturatie volledig digitaal op elkaar zijn afgestemd. De grootste winst van internet en *webbased* procesinrichting voor de samenleving en het bedrijfsleven is volgens hem het resultaat van procesoptimalisatie met als gevolg een aanzienlijke productiviteitsgroei. "Juist in deze tijd van herstel van de grootste naoorlogse recessie is die constatering, ook gedaan in deze studie, van belang", stelde hij.

Initiatief

Eind juni heeft naar aanleiding van het verschijnen van de BCG-studie een stakeholdersoverleg plaats (met onder meer Thuiswinkel.org, MKB Nederland, EL&I, NL Kabel, Dutch Hosting Provider Association en het Hoofdbedrijfschap Detailhandel), waar wordt gediscussieerd over de belemmeringen bij online handel en hoe die weg te nemen. Deze bijeenkomst is een initiatief van ECP-EPN en wordt georganiseerd in samenwerking met Google Nederland. *

Dr Alexander Rinnooy Kan,
Michaël van Straalen
en drs Wijnand Jongen (v.l.n.r.)

foto: Sander Koopmans

Cloud en 'trust'

Vertrouwensaspecten van cloud computing, zoals toekomstige beschikbaarheid van data, continuïteit, makkelijk kunnen wisselen van leverancier, veilige systemen en privacy, stonden centraal tijdens het symposium 'Trust-aspecten van cloud computing' op 19 mei jl. in Nieuwspoord in Den Haag dat door ECP-EPN was georganiseerd.

Cloud computing is het gebruiken van computerprogramma's die via internet worden opgevraagd. De *cloud* (Nederlands: wolk) staat voor het web. Alleen een internetverbinding is nodig, en een computer of speciaal klein apparaatje (*thin client*). De gebruiker betaalt voor de toepassingen al naar gelang het gebruik ('schaalbaarheid'), waardoor veel kosten zijn te besparen op eigen *hard-* en *software* en beheer. De verlener van de diensten is verantwoordelijk voor het onderhoud (de updates, de beveiliging enzovoort). Kostenreductie bevordert gebruik van clouddiensten en ook innovatie is ermee gediend.

Dr Marnix Dekker van het European Network and Information Security Agency (ENISA) meldde dat eurocommissaris Neelie Kroes wil kijken naar een *legal framework* en onderzoeken of gebruikers

gezamenlijk vragen kunnen stellen aan leveranciers. ENISA ziet *cloud providers* als onderdeel van de kritische infrastructuur.

Publieke opinie

Panellid dr Brigitte van der Burg (lid VVD-fractie Tweede Kamer) beklemtoonde dat de publieke opinie een belangrijke rol speelt. "Een enkel incident in de *cloud* kan grote impact hebben op de snelheid van invoering, zeker bij de overheid die systemen heeft vol gevoelige informatie van burgers. Als *cloud computing* technisch kan en het is juridisch goed geregeld hoeft dat nog niet te betekenen dat je de publieke opinie meekrijgt, zie het Elektronisch Patiëntendossier. Beeldvorming rond deze relatief nieuwe vorm van ICT-dienstverlening is daarmee van invloed op de dienstverlening van de overheid en de economische kansen voor het bedrijfsleven, met name het klein-MKB". ECP-EPN organiseert in het najaar een vervolgbijeenkomst, waar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de cloudstrategie van het Rijk nader zal toelichten. Het ministerie van EL&I start dit jaar met een cloud computing-programma. *

Brigitte van der Burg, VVD-fractie
Tweede Kamer

foto: Nick van Ormondt

Het blijkt dat kinderen moeite hebben met zoeken op internet, het inschatten van de betrouwbaarheid van informatie en het onderscheiden van commerciële en niet-commerciële informatie. Deze vaardigheden vormen een onderdeel van een bredere set die jongeren nodig hebben, mediawijsheid genaamd. Om die te bevorderen zijn in april 150.000 exemplaren van het speciale Suske en Wiske-stripalbum 'De Sinistere site' verspreid onder scholen, bibliotheken en ouders.

Dit themanummer is bedoeld om jongeren tips te geven over mediawijsheid en veilig internetten. Voor leerkrachten die, evenals ouders, een cruciale rol spelen in de bewustwording rondom media bij de jeugd, is een speciale lesbrieff ontwikkeld.

De Suske en Wiske is een initiatief van Prima Onderwijs in samenwerking met Media-wijzer.net, ECP-EPN en Hyves.

Onderzoek

Uit onderzoek van ITS van de Radboud Universiteit Nijmegen blijkt dat volgens leraren de mediawijsheid van leerlingen in het primair onderwijs en voorgezet onderwijs in 2010 weinig is veranderd in vergelijking tot 2009. Leerkrachten signaleerden zelfs vaker gevallen van digitaal pesten, ongewenste intimiteiten en misbruik van persoonlijke gegevens via internet. *

Internationale samenwerking topprioriteit

Om problemen zoals phishing en identity thefts op internet op te lossen moet worden gestreefd naar een governancestructuur in internationaal verband. Alleen daarmee kan de bron ervan worden aangepakt.

Dit concludeerde Tweede Kamerlid Martijn van Dam (PvdA) tijdens het NL IGF op 10 juni jl. in Den Haag, georganiseerd door ECP-EPN en het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Tijdens deze multistakeholderbijeenkomst werden kennis en ervaringen gedeeld door vertegenwoordigers van bedrijven, non-profitorganisaties, overheid, politici en anderen die belang hechten aan internationale samenwerking en kennisdeling bij de regulering van het internet, internet governance.

Naast een internationaal plenair programma met presentaties van Jan Kleijssen van de Raad van Europa en Mendi Njonjo van de African Technology & Transparency Initiative (ATTI) in Kenia, hadden parallelsessies plaats over onder meer de impact van nieuwe media op het publieke debat, identiteitscontrole op internet, internetextensies, ondernemerschap, mobiel internet en de toekomst van de vrijheid op internet.

Binnen het NL IGF werkt ECP-EPN samen met het ministerie van EL&I en SIDN. Het NL IGF draagt eraan bij dat Nederlandse thema's in het mondiale Internet Governance Forum worden ingebracht, en aan de inbedding van internationale issues in het nationale beleid. Maxime Verhagen, vicepremier en minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en ambassadeur van het NL IGF noemt samenwerking tussen landen en kennisuitwisseling een vereiste voor een veilig, democratisch en stabiel internet: "Voor Nederland is hierin een belangrijke rol weggelegd. De thema's van het NL IGF staan centraal in de Digitale Agenda.nl van mijn ministerie".

Het jaarlijkse Internet Governance Forum (IGF) heeft plaats van 27 tot en met 30 september in Nairobi, Kenia. Hier ontmoeten functionarissen uit uiteenlopende sectoren van de samenleving vanuit de hele wereld elkaar en wordt input gegeven voor toekomstig reguleringsbeleid. Onder meer duurzaamheid, en de veiligheid en stabiliteit van internet staan hoog op de agenda. Ook maatregelen tegen ontwikkelingen die internetgebruik bedreigen, zoals *spamming* en *phishing*, worden besproken. Het Internet Governance Forum is in 2005 tijdens de World Summit on Information Society (WSIS) in het leven geroepen en valt onder de verantwoordelijkheid van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Toekomst

Aan de vooravond van het NL IGF vond het Student IGF plaats. Beslissingen over de toekomst van internet worden meestal gemaakt door 'internet immigrants'. Het NL IGF acht het belangrijk hierbij de generatie te betrekken die met internet is opgegroeid.

Eveneens had in het kader van het NL IGF het debat 'Internet Governance: controleren of vertrouwen' plaats, op 25 mei jl. in Sociëteit De Witte te Den Haag. De aanwezigen discussieerden over de vraag of een centrale cyberautoriteit bij calamiteiten delen van het internet zou moeten kunnen afsluiten of dat regulering moet worden overgelaten aan de *community* van vrijwilligers die dreigingen en kwetsbaarheden systematisch in kaart brengen en monitoren. Panellid Dick Berlijn, Senior Board Advisor Deloitte Nederland, benadrukte het belang van *awareness*: "Te veel wordt vertrouwd op technologie. Als mensen zich niet aan de procedures houden falen beveiligingssystemen".

De uitkomsten van dit debat dienden als materiaal bij de sessie over *cyber security* eind mei op het EuroDIG in Belgrado (het Europees forum over de toekomst van internet).

Ook het symposium 'Trust-aspecten van cloud computing' dat op ECP-EPN op 19 mei jl. organiseerde, had plaats onder de vlag van het NL IGF. Cloud Computing is een van de onderwerpen op het Internet Governance Forum van 27 tot en met 30 september in Nairobi (zie ook pag. 6). *

Jaarcongres ECP-EPN

Op donderdag 17 november 2011 houdt ECP-EPN zijn jaarcongres in het Circustheater in Scheveningen. Centraal staan zowel de Europese als de Nederlandse Digitale Agenda, eveneens thema dit jaar van kennispartner Ngi, Platform voor ICT-professionals.

Het congres kent drie themalijnen: De Maatschappij, De Toepassing en De Toekomst. Centraal staat de rol van ICT als aanjager van de economie. De dag wordt afgesloten met een plenair programma. Professor dr Paul Schnabel, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau, verzorgt daarin de eerste ECP-EPN Lecture. Nadere informatie is te vinden op de congreswebsite: www.jaarcongresecp-eqn.nl *

Colofon

Bestuur

F. Heemskerck (voorzitter)
M.A. Esseboom
G.B.J. Hartsink
J. Huigen
E. Huizer
L.M.N. Kroon
F.E. van Paassen (penningm.)
F.L.J. van der Plas
F.Z. Szabó (vice-voorzitter)
S.J. Verweij

Royal Haskoning
IBM Nederland
ABN AMRO Bank
Koninklijke KPN NV
TNO
Ministerie EL&I
Deloitte.
Macintosh Retail Group
Capgemini Nederland
VNO-NCW

Raad van Advies

ZKH de Prins van Oranje
E. Blok
R.H.L.M. van Boxtel
L.C. Brinkman
W.J. Deetman
H.J. van Dorenmalen
Mevr. D.M. van Gorp
D. Karsten
F.K. De Moor
E.H.T.M. Nijpels
K.J. Noordzij
A.H.G. Rinnooy Kan
T. Rinsema
F. Sijbesma
B.E.M. Wientjes
G.H.N.L. van Woerkom

Koninklijke KPN N.V.
Menzis
NICTIZ
Raad van State
IBM Nederland NV
Universiteit Nyenrode
UPC
Macintosh Retail Group
Thuiswinkel.org
SuaFortiter Management
Sociaal-Economische Raad
Microsoft Nederland
Koninklijke DSM NV
VNO-NCW
ANWB

Directie

A.J.M. van Bellen
T.H. van der Maas
M. Bonthuis-Krijger

directeur
adjunct-directeur
adjunct-directeur

Deelnemers

Bedrijven

ABN AMRO Bank*
Adecco Nederland
Almende BV
ANWB Media
BancTec BV
BiggerWorks BV
Bol.com
Boondoggle Amsterdam
Bouwend Nederland
Buongoimo Nederland
Capgemini Nederland*
CentERdata
CETIMA Consultancy
Cisco Systems Nederland
CM
Considerati
Cordemeyer en Slager Advocaten
De Lotto
De Telefoonids BV
Deloitte.
DigiNotar
Dröge en Van Drimmelen
eBay / Marktplaats
ECDL
Equens Nederland
Essent NV
ESG BV
Eyefi Interactive
FOX-IT Forensic IT Experts
Fox Mobile Distribution
Futureways
GfK Retail and Technology Benelux
Google Nederland
GXS BV
Het Expertise Centrum
Houthoff Buruma
IBM Nederland BV*
IDchecker.nl BV
ING Nederland
Innopay
Intermax
Jungle Minds
Koninklijke KPN N.V.*
Koninklijke DSM NV
KPMG CT Information Technology BV
Logica
Lost Boys Mobile
Mazars
Media Bunker
Media Plaza
Meines & Partners
Meteo Consult
Microsoft Nederland NV*
Mirabeau
Mobilier BV
Mocreate BV
MoMac BV
Motion Picture Association (MPA)
Motricity
MTV Networks BV
Multiscope

NXP Semiconductors Netherlands BV
One Shoe
PhaseFour
Port of Rotterdam
PostNL
PricewaterhouseCoopers Accountants NV
QIY
Rabobank Nederland
Reggefiber
REIS Informatiegroep BV / 92920V
Ricoh Nederland*
Rozi's BV
RBS
SanomaDigital
Service2Media BV
Sharewire BV
Shell
SIDN*
SOLV
Surrex ICT Services
Symantec
Tata Steel
T-Mobile Netherlands
Telegraaf Media Groep
TenneT TSO B.V.
The Saints
TNO*
UPC Nederland*
Valuewait BV
Van Doorne
VECOZO BV
Verdonck, Klooster & Associates*
Vodafone Libertel B.V.
VolkerWessels Telecom*
Wehkamp
Zetes BV
Ziggo BV
ZXFactory

NLkabel
NOREA
Novay
NPO Internetcoördinatie
NVPI
Stichting BREIN
Stichting Dutch Hosting Provider Association
Stichting Kennisnet
Stichting Netwerk
Gerechtsdeurwaarders
Stichting SIVI
Stichting SURF
Stichting XBRL Nederland
Verbond van Verzekeraars
Vereniging van Openbare Bibliotheken in Nederland
VNO-NCW
Zorgverzekeraars Nederland

Overheden/Publieke sector

Bureau Keteninformatisering
Werk & Inkomen
De Nederlandse Bank
Gemeente Den Haag
Gemeente Zoetermeer
Kadaster
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties*
Ministerie van Defensie
Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie*
Ministerie van Financiën
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Ministerie van OCW
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Ministerie van VWS
Rathenau Instituut
RDW
Regiopolitie Amsterdam-Amstelland
Stichting RINIS
Syntens
Onderwijsinstellingen
Bestuursacademie Nederland
Erasmus Universiteit Rotterdam
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Instituut voor Interactieve Media HvA
Kenniscentrum ECABO
Nyenrode Business Universiteit
TU Delft
TU Eindhoven
Universiteit Leiden
Universiteit van Tilburg / TILT
Universiteit Twente

Kennispartners

Agentschap Telecom
OPTA

[* Premium member]

ECP-EPN | Platform voor de InformatieSamenleving biedt overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en de politiek een onafhankelijk platform om kennis uit te wisselen en samen te werken en zo de ontwikkeling van de Nederlandse informatiesamenleving te bevorderen. Uiteenlopende projecten binnen sectoren en sectordoorlopend, debatten en onderzoeken verbinden partijen en plaatsen de maatschappelijke betekenis van ICT op de agenda. Het platform schept eveneens de randvoorwaarden om doorbraken te realiseren. De eventuele bedreigingen die invoering van informatie- en communicatietechnologie zou kunnen opleveren worden weggenomen en zo de mogelijkheden ervan optimaal benut.

ECP-EPN | Platform voor de InformatieSamenleving

Bezoekadres: Overgoo 13, Leidschendam
Postadres: Postbus 262, 2260 AG Leidschendam
Telefoon: +31 (0)70-419 03 09
E-mail: info@ecp-eqn.nl

BTW-nummer: 806 777 291 B01
Kamer van Koophandel: 27169301